

Rundbrev december 2023.

Chanukka, "tempelinvigningsfesten" – eller Chag Urim, "ljusfesten" som den också kallas – kommer i år förvisso att präglas av svåra minnen och av det mörker som nu råder.

Stockholm den 7 december 2023

Kära vänner!

Ännu ett år lider mot sitt slut. Det slår mig att ordet **lider** denna gång nästan får en bokstavlig betydelse genom allt svårt och smärtsamt som kännetecknat detta år och med tanke på alla människor som lider i vår värld.

Med dessa ord inledde jag mitt rundbrev i december för ett år sedan, och samma ord får inleda även denna hälsning inför de helger som stundar. För nu känns de orden om möjligt ännu mera aktuella när Rysslands brutala och blodiga anfallskrig mot Ukraina fortsätter utan någon ljusning i sikte. Den 7 oktober startade Hamas ett nytt krig med vad som kan betecknas som både ett massmord och ett lustmord, vilket mördarna själva filmade och sedan stolt visade upp till allmänt beskådande.

Det är dessutom avskyvärt att denna ofattbara ondska sedan firades med parader, glädjefester och fyrverkerier på många håll i världen, även i Europa och mitt ibland oss här i Sverige. Med andra ord: de judiska offren och deras släktingar och vänner, ja alla judar, blev omedelbart förklarade skyldiga till sitt eget lidande, och tvärt emot vad nog de flesta förväntat sig, ökade genast judehatet runt om i världen och manifesterades öppet, skamligt och omaskerat.

Det är djupt tragiskt att det ska vara så farligt att vara jude i Sverige att judar känner sig nödsakade att dölja sin identitet och även att inställa möten och gudstjänster av säkerhetsskäl. När detta skrivs har jag just sett att Judiska församlingen i Göteborg inte längre i tillräcklig utsträckning anser sig kunna trygga säkerheten för sina medlemmar och därför tvingas flytta samlingar från sin synagoga i stadens centrum.

Själv fick jag nyligen en direkt påminnelse om denna bistra verklighet när polisen ringde mig och frågade hur jag upplever situationen för judar här i närområdet. Först förstod jag inte vad hon menade, men då förklarade hon att de kommit in på vår hemsida när de gjorde en sökning på ordet "judisk" och även upptäckte att vi skulle ha ett möte med ett judiskt tema (och en judisk föreläsare) i vår församlingskyrka. Hon frågade också om vi önskade polisövervakning under det mötet och försäkrade mig att de tog alla hot på fullt allvar.

Vem kunde ana att redan ett par generationer efter Förintelsen skulle judar åter utsättas för hat och hot i vårt land? Vilken skamfläck! Verkligheten bakom den vällovliga föresatsen "Aldrig mer" har faktiskt snarare blivit "Alltid mer". Minnet är kort, och redan efter två månader förefaller oktobermassakern ligga så långt tillbaka i tiden att den alltmera sällan i analyserna nämns som den avgörande faktorn i det pågående kriget.

Ordet antisemitism och paralleller till Förintelsen ska handskas med försiktighet, men om den rena ondska som manifesterades av Hamas den 7 oktober förtigs, förglöms, förnekas – eller rentut hyllas – är det oundvikligt att se likheterna med antisemitismen i dess mest brutala former samt den förnekelse av Förintelsen som varit en av antisemitismens uttryck fram tills idag. Därför vädjar vi nu:

Glöm inte den 7 oktober 2023!

Sprid denna maning varhelst det är möjligt! Den dagen markerar ett före och ett efter i antisemitismens långa historia, som i varje generation utökas med nya kapitel.

På vår hemsida har vi lagt in ett så kallat popup-fönster som visar sig för var och en som öppnar sidan. Denna särskilda påminnelse innebär givetvis inte att vi skulle vara okänsliga för det gränslösa lidande som blivit följderna av händelserna den 7 oktober. Allt mänskligt lidande, i synnerhet när det gäller de svagaste och mest värnlösa, vill jag bära inom mig med all den medkänsla som borde vara varje människas adelsmärke. Men jag märker hur svårt det är att ta in all den information som hela tiden sköljer över oss, och då blir den oändliga nöden lätt något som absorberar oss med en känsla av otillräcklighet och maktlöshet.

Jag vågar också påstå att ingen annan konflikt delar upp världen så djupt som denna. Alltför många tror sig veta alltför mycket, och då ägnas kraften åt att övertyga "andra sidan" om sin egen ståndpunkt – ibland sorgligt nog med mer eller mindre obehagliga

medel. Jag ska villigt erkänna att Mellanösternkonflikten för femtio år sedan föreföll mig betydligt enklare att lösa än den gör idag. Jag tror inte längre på de där påståendena "om bara" det eller det gjordes och "om bara" den ena eller den andra parten insåg just det, så skulle en lösning ligga inom räckhåll. Hur vällovliga många förhoppningar än kan förefalla – och även hoppet är människans adelsmärke – övergår de lätt i självgoda förenklingar och ensidiga anklagelser, för att inte säga ren demonisering.

Jag är medveten om att vad jag än skriver i detta rundbrev, så blir det både för lite och för mycket. Vem som helst kan säkert med goda skäl undra varför jag inte tar upp det eller det, och varför jag inte uttrycker mig tydligare. Jag har väl sällan känt viljan så stark att vara tydlig som denna gång. Men jag inser att det begränsade utrymmet och min oförmåga att sätta ord på alla de tankar som trängs i mitt huvud och hjärta till sist får bli en vädjan till er att kritiskt pröva den information vi nås av. Själv behöver jag också be om vishet och – med Franciscus´ ord – om att på något sätt få vara ett redskap för Guds frid.

När det gäller programmet för nästa år, är ännu inte särskilt mycket inbokat. Jag vill ändå nämna några möten som kanske ni som befinner er i närområdet vill markera i er almanacka. Men tänk på att vårens program kommer att läggas ut på vår hemsida under rubriken "Kommande händelser" allteftersom det blir klart.

- **Torsdagen den 11 januari:** Föredrag i Skogakyrkan, Gamla landsvägen 6, Kungsängen, kl. 13.30.
- **Lördagen den 27 januari:** Föredrag på Förintelsens minnesdag, Pingstkyrkan, Tegnérgatan 3, Huskvarna, kl. 17:00.
- **Tisdagen den 13 februari:** Föredrag i Maria kyrka, Vasavägen 25, Jakobsberg, kl. 19, som ingång i fastetiden.

Jag vill också nämna att jag reser till Hong Kong veckan efter Stilla veckan och påsken för vårens kurs på Lutheran Theological Seminary. Det slog mig förresten att det i år redan är tio år sedan jag började undervisa där. Temat i vår ska vara "Försoning och förlåtelse i Bibeln och i judisk tradition" (*Atonement and Forgiveness in the Bible and Jewish Traditions*). Jag har märkt att både judar och kristna ofta tänker sig att detta tema markerar den stora skiljelinjen mellan judendom och kristendom. I själva verket löper detta tema genom hela den bibliska väven och utgör ett av de djupaste banden mellan judar och kristna, samtidigt som skillnaderna givetvis är viktiga. Men som alltid gäller det även här att placera såväl skiljetecknen som bindestrecken på rätt ställe.

Apropå vårens program skulle kanske något om exempelvis försoningen passa som ämne för ett föredrag, en fortbildningsdag, en kyrkhelg eller en församlingsafton? Jag besöker er gärna.

Jag är också glad att kunna pålysa nästa års sommarkurs. Som vanligt hålls den på Hellsjöns folkhögskola i södra Västergötland, närmare bestämt från måndag lunch till torsdag lunch den 29 juli – 1 augusti. Temat som Jesper Svartvik och jag har enats om är

"Vem säger människorna att jag är?" (Markus 8:27)
Judiska och kristna Messiasförväntningar.

Frågan om vem Messias skulle vara markerar utan tvekan en avgörande skiljelinje

mellan kristendom och judendom. Men som så ofta utgör den samtidigt en av de djupaste beröringspunkterna eftersom judar och kristna bygger sina Messiasförväntningar på samma Bibel. Därför innebär en kurs över detta tema en biblisk, teologisk och historisk djupdykning, som vi önskar ska bli berikande och inspirerande. Vi återkommer med mera information om kursen men vill redan nu ge er möj-

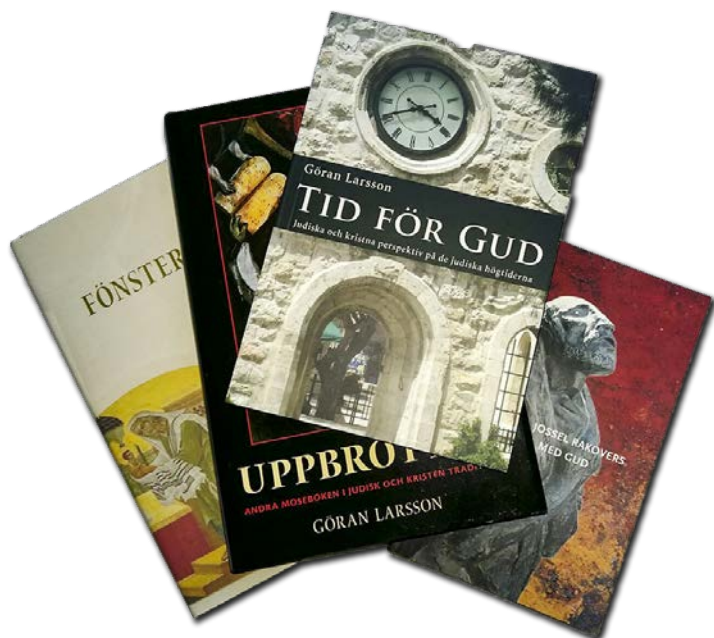
lighet att boka in tiden när sommaren planeras. Jag vill också påminna om att anställda inom kyrka och skola i många fall fått tillgodoräkna sig våra sommarkurser som fortbildning.

I dessa dagar upptar de ekonomiska frågorna stort utrymme i medierna och säkert också för många som kämpar för att få en begränsad budget att gå ihop när priserna stiger. Tyvärr ser även vi oss nödsakade att ta upp ämnet i detta brev. Som sagt, priserna stiger, och vår fond har inte återhämtat sig efter det svåra ekonomiska avbräck som pandemin innebar. Därför tvingas vi vända på varje krona. Jag såg just att Postnord höjer portot till 18 kronor för ett vanligt brev från årsskiftet, vilket innebär ökade utgifter för våra utskick. Därför är jag tacksam om ni meddelar mig ifall ni har en e-postadress men ändå får detta nyhetsbrev med vanlig post.

Vi är givetvis också tacksamma för en gåva till vår verksamhet under nästa verksamhetsår. Vi upplever att behoven är stora av ökad bibelkunskap, teologisk fördjupning och kunskap om levande judendom bortom alla invanda stereotyper i en tid när bibelintresset och bibelkunskapen avtar och antisemitismen härjar värre än på mycket länge.

Vår fond är inte stor, men vi tror att vi fått ett dyrbart pund att förvalta. För att kunna göra det behöver vi emellertid också er hjälp. Nästa år är det faktiskt 25 år sedan fonden instiftades. Allt som skett när vi blickar tillbaka fyller oss med stor tacksamhet, och det gör att vi trots allt vågar blicka framåt med förhoppning om en god fortsättning.

På dagen två månader efter den 7 oktober skickas denna hälsning ut. Då tänds i den judiska världen det första av de åtta *chanukka*-ljusen. *Chanukka*, "tempelinvigningsfesten" – eller *Chag Urim*, "ljusfesten" som den också kallas – kommer i år förvisso att präglas av svåra minnen och av det mörker som nu råder. Denna högtid känns särskilt aktuell, eftersom den går tillbaka till de svåra förföljelser av judarna och den stora

seger som skildras i Mackabeerböckerna som ingår i Bibelns apokryfer. Mer om denna högtid finns i min bok *Tid för Gud*, som tillsammans med fondens övriga böcker (se informationen på hemsidan) kan levereras omedelbart. Skicka mig bara ett litet meddelande, så ska jag se till att böckerna kommer fram före jul.

I den kristna världen tänds likaså ljus under Advent, Lucia och Jul som förkunnar ljusets seger över mörkret. Låt de ljus vi tänder också få leda våra tankar till de otaliga som befinner sig i mörker runtom vår jord och som vi önskar ska få skönja en stråle av Guds kärleks ljus, helst även genom oss.

Varma hälsningar med önskan om en ljus och glädjeric högtid och allt gott inför det nya år som snart går in.

Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer

Adress i Sverige: Sommarvägen 1, 177 61 Järfälla; tel. 0730949504

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se

Hemsida: <https://www.judiskkristnarelationer.se>

PlusGiro: 195 85 45-4; Bankgiro: 5374-4249

Swish: 1230 872 424